

ความสำเร็จและความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือของนักศึกษา

ในห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นางพิมพา อินแนน

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณาธิการศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-385-8

008648

I1698800

STUDENTS' SUCCESS AND FAILURE IN LOCATING BOOKS
IN THE CENTRAL LIBRARY, KHON KAEN UNIVERSITY

Mrs. Pimpa Inban

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

ISBN 974-564-385-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสำเร็จและความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือของนักศึกษา
 ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 โดย นาง พิมพา อินแยน
 ภาควิชา บรรณาธิการศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สีบลันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นล่วงหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... ผู้ลงนาม..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุปัชรินทร์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ผู้ลงนาม..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มล.จ้อย นันทิวัชรินทร์)

..... ผู้ลงนาม..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สีบลันธ์)

..... ผู้ลงนาม..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ไม่นำยิกจ)

..... ผู้ลงนาม..... กรรมการ

(นาย อภัย ประกอบผล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสำเร็จและความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือของนักศึกษา
ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชื่อนิสิต นาง พิมพา อินแบบ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สีบสนธิ

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของนักศึกษาในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ และศึกษาถึงสาเหตุของความล้มเหลว ตลอดจนการจัดและการดำเนินงานบริการหนังสือของหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสมบูรณ์ไว้ดังนี้ คือ

1. ความสำเร็จและความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ เป็นผลอันเกิดจาก การจัดและการดำเนินงานบริการหนังสือของห้องสมุด

2. ผู้ใช้สามารถค้นพบหนังสือที่ต้องการ ถ้ารู้วิธีใช้ห้องสมุด

3. ความสำเร็จและความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ มีสาเหตุจากตัวผู้ใช้ (ได้แก่ การรู้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด และการใช้เครื่องมือช่วยค้น)

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้สอบถามนักศึกษาที่เข้ามาค้นหาหนังสือที่ต้องการ ในห้องอ่านหนังสือภาษาไทย และห้องอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ ในระยะที่มีการใช้สูงสุด คือในเดือน กรกฎาคม และเดือน สิงหาคม ของภาคต้นปีการศึกษา 2526 โดยสุ่มเวลาสั่งแบบสอบถามในช่วงเช้าและช่วงบ่าย ช่วงละ 1 ชั่วโมง ในเวลาราชการ ของวันที่เปิดให้บริการ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 398 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีที่ 4 มีที่ 2 และมีที่ 3 ตามลำดับ และเป็นนักศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 66.6) มากกว่าสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้ใช้ทุกชั้นปีส่วนใหญ่มีความต้องการใช้หนังสือระหว่าง 1-3 เล่ม โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องการใช้หนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ

ผู้ใช้ร้อยละ 90.2 ประสบความสำเร็จในการค้นพบหนังสือที่ต้องการ ซึ่งเป็นเพียงอัตราความสำเร็จรวมที่พิจารณาจากจำนวนผู้ใช้เท่านั้น ส่วนการวิเคราะห์อัตราความสำเร็จของผู้ใช้โดยการหาค่าร้อยละระหว่างจำนวนหนังสือที่ต้องการค้นหาต่อจำนวนหนังสือที่สามารถค้นพบ (1108 เล่ม / 792 เล่ม) ปรากฏว่าอัตราความสำเร็จรวม คือร้อยละ 71.5 ซึ่งเป็นอัตราที่แสดงให้เห็นความสำเร็จของการค้นพบหนังสือโดยประมาณ ไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงอัตราความสำเร็จของผู้ใช้แต่ละคน ดังนั้นจากการคำนวณอัตราความสำเร็จของผู้ใช้แต่ละคนแล้วนำมาคำนวณหาอัตราความสำเร็จเฉลี่ยของผู้ใช้ทั้งหมด ปรากฏว่าเป็น ร้อยละ 72.7 ซึ่งสูงกว่าอัตราความสำเร็จรวม (ร้อยละ 71.5) เพียงเล็กน้อย แต่ลดลงจากอัตราผู้ใช้ที่ประสบความสำเร็จในการค้นพบหนังสือที่ต้องการ (ร้อยละ 90.2) ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบบางคนอาจพบหนังสือที่ต้องการค้นทุกรายการ ในขณะที่ผู้ตอบบางคนอาจพบหนังสือที่ต้องการค้นเพียงบางรายการเท่านั้น โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 สามารถค้นพบหนังสือที่ต้องการได้ในอัตราร้อยละ 78.1 และ 74.3 ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ค้นพบหนังสือที่ต้องการได้ในอัตราร้อยละ 67.8 และ 66.7 ตามลำดับ

สำหรับสภาพที่ผู้ใช้ค้นพบหนังสือนั้น ร้อยละ 40.7 ของหนังสือที่พบจัด เรียงอยู่บนชั้นอย่างถูกต้อง แสดงว่าผู้ใช้พบหนังสือในที่ที่หนังสือนั้นควรอยู่กว่าครึ่ง รองลงมาพบว่าเรียงอยู่บนชั้นแต่ผิดที่ วางอยู่บนโต๊ะ บนรถเข็น อยู่ที่หนังสือสำรอง อยู่ในบริเวณถ่ายเอกสาร ส่วนวัตถุประสงค์ในการใช้หนังสือที่ค้นพบนั้น ส่วนใหญ่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีที่ 2 และปีที่ 3 ต้องการใช้ประกอบการเรียนมากที่สุด ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ต้องการใช้หนังสือเพื่อทำรายงาน และค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน สำหรับความต้องการใช้หนังสือที่ค้นพบนั้น ผู้ใช้ส่วนใหญ่ทุกชั้นปี ต้องการยืมไปใช้นอกห้องสมุด

สาเหตุของความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือที่ต้องการของผู้ใช้ จำนวน 316 เล่มนั้น ปรากฏว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการปฏิบัติงานของห้องสมุดมากกว่า เกิดจากตัวผู้ใช้ (ร้อยละ 65.0 / 35.0) สาเหตุสำคัญอันเกิดจากการปฏิบัติงานของห้องสมุดได้แก่หนังสือถูก

ยืนออกไปใช้นอกห้องสมุด (ร้อยละ 19.0) รองลงมาคือไม่มีหนังสือในห้องสมุด วางเรียงบนชั้นพิเศษที่ หนังสือหาย หนังสือวางอยู่บนโต๊ะ วางอยู่บนรถเข็น และอยู่ที่แผนกซ้อม ส่วนสาเหตุที่เกิดจากตัวผู้ใช้นั้น สาเหตุสำคัญได้แก่ผู้ใช้จดบันทึกนุกรมิติผลลัพธ์และไม่สมบูรณ์ (ร้อยละ 26.0) รองลงมาคือผู้ใช้จดเลขเรียกหนังสือพิเศษและไม่สมบูรณ์ ผู้ใช้ไม่เข้าใจวิธีการจัดเรียงหนังสือบนชั้นในขณะที่อุปสรรคที่ส่อความจากผู้ใช้นั้น ส่วนใหญ่เนื่องจากหนังสือบนชั้นจัดเรียงแนวเดินไป และป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือบนชั้นไม่ตรงกับตัวเล่ม

ในการแก้ปัญหา เมื่อค้นไม่พบหนังสือที่ต้องการ คือ ผู้ใช้นิยมค้นหาหนังสือเล่มอื่นที่สามารถใช้แทนเล่มที่ต้องการได้ แต่ปรากฏว่าสามารถหาหนังสืออื่นแทนได้ต่ำกว่าครึ่ง วิธีการที่ผู้ใช้นิยมใช้นากที่สุดคือ ค้นหาหนังสือที่ต้องการโดยใช้บัตรรายการ ส่วนใหญ่จากบัตรชื่อเรื่อง สำหรับสาเหตุที่ผู้ใช้ไม่นิยมใช้บัตรรายการนั้นเนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ทราบวิธีใช้บัตรรายการ ซึ่งได้แก่นักศึกษาชั้นมีปีที่ 1 มากที่สุด (ร้อยละ 72.3) เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาชั้นมีปีที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีอัตราความสำเร็จต่ำกว่าร้อยละ 50

การรู้วิธีใช้บัตรรายการและวิธีค้นหาหนังสือที่ต้องการของผู้ใช้นั้น สามารถแบ่งกลุ่มผู้ใช้ตามแหล่งของการเรียนรู้ได้ 3 กลุ่ม คือ ผู้ใช้กลุ่มที่ 1 เรียนรู้วิธีใช้บัตรรายการและวิธีค้นหาหนังสือที่ต้องการจากการเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด กลุ่มที่ 2 เรียนรู้โดยอ่านจากคู่มือการใช้ห้องสมุด และได้รับคำแนะนำจากบรรณาธิการ กลุ่มที่ 3 เรียนรู้โดยการสอบถามจากเพื่อน เดินดูตามชั้น ตามโถงภายในห้องสมุด ปรากฏว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ คือกลุ่มที่ 1 รองลงมาเป็นผู้ใช้กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ โดยผู้ใช้กลุ่มที่ 1 นั้นประสบความสำเร็จในการค้นพบหนังสือที่ต้องการในอัตราสูงที่สุด

เมื่อผู้ใช้ประสบปัญหาในการใช้ห้องสมุด ผู้ใช้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.6) ไม่ต้องการขอความช่วยเหลือจากบรรณาธิการ นอกจากนักศึกษาชั้นมีปีที่ 1 ซึ่งส่วนใหญ่ขอความช่วยเหลือและพอใจในผลของการช่วยเหลือที่ได้รับจากบรรณาธิการในบริการด้านค้านค้าง ๆ ยกเว้นเฉพาะเรื่องการให้บรรณาธิการช่วยหาหนังสือบนชั้น ซึ่งประสบความสำเร็จเพียงร้อยละ 32.6 เท่านั้น สาเหตุที่ผู้ใช้ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากบรรณาธิการในบริการด้านค้านค้าง ๆ ยกเว้นเฉพาะเรื่องการให้บรรณาธิการช่วยหาหนังสือบนชั้น ซึ่งประสบความสำเร็จเพียงร้อยละ 32.6 เท่านั้น สาเหตุที่ผู้ใช้ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากบรรณาธิการ มีงานยุ่งไม่อยากรบกวน ส่วนระเบียบการยืมของห้องสมุดนั้น ส่วนใหญ่เป็นที่พอใจของนักศึกษาทุกชั้นมีปี

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไป เป็นแนวทางให้ผู้บริหารห้องสมุดวางแผนนโยบายแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ทั้งในด้านการจัดทำทรัพยากร การจัดทำครุภัณฑ์ เช่น ชั้นหนังสือ รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติงานให้บริการ หนังสือ เช่นบริการให้ยืม การจัดเตรียมชั้นให้พร้อมในการให้บริการ โดยเฉพาะในด้านความต้องการของการจัดเรียนหนังสือบนชั้น สำหรับผู้ใช้นั้นควรมีการสอนวิชาการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด เป็นวิชาบังคับพื้นฐาน ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาของการศึกษาในปีต่อ ๆ ไป

ศูนย์วิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Name   Mrs. Pimpa Inban

Thesis Advisor Assistant Professor Prapavadee Suebsonthi, Ph.D.

Department   Library Science

Academic Year 1984

Abstracts

The purposes of this research are to investigate students' success and failure in locating the desired books, the causes of such failure, as well as the library book service organized by the Central Library, Khon Kaen University.

The set-up hypothesis in this study are as follows :

1. The success and failure in locating the desired books depend on the library operations
2. The users can find their desired books if they knew about the process of using library
3. The success and failure in locating the desired books depend on the users themselves (such as : rightly know how to use the library and the searching tools)

The study was undertaken by distributing the questionnaires to the students who were looking for the books in both Thai and English reading rooms during the peak use-period in July and August of the first semester of the 1983 academic year. The data gathering procedure through the questionnaires was usually carried out at the time random of an hour in the morning and in the afternoon period

during the official working days. The total amount of the completed questionnaires which are further used for the analysis is from 398 undergraduate students. The summarized findings are as follows :

Most of the users, in other words, the respondents, are the first, the fourth, the second, and the third year students respectively. Most of them (66.6 percent) are studying in Science and Technology rather than being in the Humanities and Social Sciences areas. The number of books, of which all of them needed, range mostly from 1-3. Most of the first year students prefer to use Thai rather than English books.

Of the total users, 90.2 percent are succeeded in locating the books they want. This rate of success is regarded from the total number of users. When the number of books wanted and the number of books located (1108 books / 792 books) are taken into account, the success rate is low down to 71.5 percent. When the success rate is calculated per a user, the average success rate is 72.7 percent which is not much higher than the previous one. The average success rate of the books available and the average success rate of a user are obviously much lower than the success rate of the total users. This might be due to the fact that some users may be able to locate every book they need, while the others may partially be able to locate only some desired books. The success rate of the second and the fourth year students in locating books are 78.1 percent and 74.3 percent respectively, while the success rate of the first and the third year students are lower, of which only 67.8 percent and 66.7 percent are apparent respectively.

Tracing the environment when the books are found by the users, 40.7 percent of the books available are located in their proper place.

This shows that less than half of the books found are in their right place. Other places when the books are found are on the shelves but misplaced, on reserved, on the table and in the duplicate servicing areas.

As for the purposes of the book-use, most of the first, the second, and the third year students attempt to find the books primarily for the supplement of their learning activity. Meanwhile, the fourth year students have the purposes of doing the report or project. For the books found, most of the users intend to borrow them for the external use.

The main cause of book unavailability, or 65 percent, is due from the library operation, while 35 percent is caused by the users themselves. The most predominant reason for the book unavailability is that 19 percent of them are on circulation. Next, the books are not owned by the library, are misshelved, on the tables, or in other words, not ready for use on the shelves, on book trucks, or at the binding section. The causes of failure raised by the users are due to their incorrect or having incomplete bibliography (26 percent). Next are the wrong or incomplete call number and lack of their understanding of the book arrangement on the shelves. However, the users tend to think that their failure is caused by books are too packed on the shelves and the call number signs on the shelf are of difference from the books on that shelf.

In solving the problems when the desired books are not available, the users prefer to find the substitute. Unfortunately, less than half of the desired books can be substituted. Generally, the users locate their books by using the card catalogs, of which the title card is preferable. The reason why some users especially most

of the first year students, do not prefer to use the card catalog is of the shortage of know-how. Therefore, that is the reason why the first year student's success rate in locating books is lower than 50 percent.

The users who know how to use the card catalog and how to locate the books can be put into three catagories. The first one are those who have taken the course in using the library. The second one are the ones who read from the library handbooks and inquire information from the librarians. The last one are those who get information from their friends and walk around to look for the books they want on the shelves or on the tables. Most of the users are found falling in the first catagory, respectively followed by the third and the second ones. Taking each group characteristics into consideration, it is found that the success rate of finding the books wanted of the first group appear to be higher than the rest.

When the users encounter the problems in finding books and using the library, 72.6 percent of them do not prefer to ask for help from the librarians, except the first year students, whom are satisfied with most of the assistance, besides that of locating books on the shelf, of which only 30.6 percent are successful. The users unlikely ask for assistance from the librarians. The most important reason is expressed that they already know how to use the library. Secondly, they feel unhappy to disturb the busy-looked librarians. The circulation rules are found satisfied by most of the users.

The findings from this study can serve as the guidelines for the library administrators in planning the library service policy, as well as improving the library practice in order that the library operation can be effectively performed to meet the users' need, in

terms of book acquisition, book development, library facilities and equipment provision, along with book service operation, for examples: circulation service proper and accurate shelf arrangement. For the library users, the fundamental course in Library and Information Searching Method should be offered for their own benefit in doing the search for report or porject in their further studies.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
มหาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัย

๙

กิติกรรมประการ

ผู้วิจัยขอรับขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สีบสนธิ อาจารย์
ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำนำเรียนรู้เป็นประโยชน์ยิ่งต่อการวิจัย และตรวจแก้ไข
ถ้อยคำ สำนวน ด้วยความเอาใจใส่ ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ ขอขอบคุณบรรณาธิการ เจ้าหน้าที่ของหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอน
แก่น ตลอดจนนักศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย
ครั้งนี้ และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤยล วงศกิจ และอาจารย์ นฤจิรา ถึงสุข ที่
กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างดี

ท้ายสุดนี้ขอรับขอบพระคุณ บิดา นารดา และขอบคุณทุก ๆ ท่านที่มิได้กล่าวนามไว้
ณ ที่นี่ ที่ได้ให้กำลังใจ ความช่วยเหลือ จนผลงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้

พิมพา อินแนน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๕
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิจกรรมประจำ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
บทที่	

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
สมมติฐานของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	4
2. การประเมินผลการจัดและการให้บริการหนังสือที่ผู้ใช้ต้องการ	
เมื่อมีความต้องการและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความสำคัญของการประเมินผลบริการของห้องสมุด.....	6
วิธีการประเมินผลและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล.....	7
การประเมินประสิทธิภาพ.....	8
การประเมินประสิทธิภาพ-ค่าใช้จ่าย.....	9
การประเมินประโยชน์-ค่าใช้จ่าย.....	9
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล.....	10
การประเมินผลการจัดและการให้บริการหนังสือของห้องสมุด...	13
การศึกษาความพร้อมของห้องสมุดในการให้บริการวัสดุที่ผู้ใช้ต้องการ.....	15
การศึกษาว่าห้องสมุดมีเอกสารที่ผู้ใช้ต้องการ เมื่อมีความต้องการ (document availability study).....	16

การศึกษาจากตรรชนีแสดงความสามารถของห้องสมุด (capability index)	16
การศึกษาจากตรรชนีความน่าจะเป็นไปได้ของห้องสมุดในการ มีเอกสารที่ผู้ใช้ต้องการ (probability index)	18
การศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของผู้ใช้ในการค้นหา เอกสารที่ต้องการบนชั้นในห้องสมุด (Shelf availability study)	21
การศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของผู้ใช้ในการค้นหา เอกสารที่ต้องการบนชั้นในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ	22
ห้องสมุดเฉพาะ	22
ห้องสมุดประชาชน	24
ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	25
การจัดและดำเนินงานให้บริการหนังสือของห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น	34
ประวัติและข้อมูลทั่วไป	34
อาคาร บุคลากร งบประมาณ	36
ผู้ใช้บริการ เวลาให้บริการ	39
จำนวนทรัพยากร ระเบียนการยืมและอัตราค่าปรับ	40
การจัดทำทรัพยากร	41
การดำเนินงานให้บริการหนังสือแก่ผู้ใช้	42
การจัดเรียงหนังสือขึ้นชั้น	42
บริการให้ยืมและคืนหนังสือและบริการถ่ายเอกสาร	43
บริการหนังสือจอง หนังสือสำรอง และซ้อมหนังสือ	43
3. วิธีดำเนินการวิจัย	45
สมมติฐานและตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
วิธีวิจัย	51

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
4. การวิเคราะห์และผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ	57
ความสำเร็จในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ	60
จำนวนหนังสือที่ต้องการค้นหา จำนวนหนังสือที่ค้นพบ จำนวนหนังสือที่ค้นไม่พบ อัตราความสำเร็จของการค้นพบหนังสือที่ต้องการ รวมทั้งสภาพที่พบหนังสือ	60
รัตถุประสงค์ของการใช้หนังสือและการใช้หนังสือแต่ละเล่ม	76
ความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ	79
สาเหตุของความล้มเหลวจากการค้นหาหนังสือที่ต้องการ	79
ทัศนคติของผู้ใช้ต่ออุปสรรคที่ทำให้การค้นหนังสือที่ต้องการไม่ประสบความสำเร็จ	87
การแก้ปัญหาของผู้ใช้เมื่อค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่พบ	92
วิธีค้นหาหนังสือของผู้ใช้ในห้องสมุด	98
วิธีค้นหนังสือที่ผู้ใช้มีนิยมและลำดับวิธีการค้น	98
ประเภทของบัตรรายการที่ใช้	102
สาเหตุของการไม่นิยมใช้บัตรรายการ	103
การรู้วิธีใช้บัตรรายการและวิธีค้นหาหนังสือที่ต้องการของผู้ใช้	106
ทัศนคติของผู้ใช้เกี่ยวกับบรรณาธิการ ภาระงานของบรรณาธิการ ภาระงานบริการผู้อ่านและระเบียบการยืม	110
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	116
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	
ตามสมมุติฐานข้อที่ 1	116
ตามสมมุติฐานข้อที่ 2	122
ตามสมมุติฐานข้อที่ 3	123
ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ	126

บทที่	หน้า
ด้านการกำหนดนโยบาย.....	127
ด้านการปรับปรุงวิธีปฏิบัติงาน.....	127
ด้านผู้ใช้.....	129
ด้านบรรณาธิการ.....	130
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	130
แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	131
เอกสารอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	138
ก. แบบสอบถามนักศึกษาผู้ใช้ทดสอบบุคลิกภาพ.....	139
ข. แบบวิเคราะห์สาเหตุของความล้มเหลว.....	150
ประวัติผู้เขียน.....	152

ศูนย์วิทยบรหพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่			หน้า
1	จำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2526.....	48	
2	วันเวลาที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถาม.....	49	
3	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสาขาวิชา คณะ ชั้นปีที่ศึกษา และเพศ.....	59	
4	จำนวนผู้ใช้ที่ต้องการค้นหาหนังสือ จำแนกตามจำนวน เล่มที่ต้องการค้น และชั้นปีที่ศึกษา.....	61	
5	จำนวนผู้ตอบที่เข้าค้นหาหนังสือที่ต้องการในห้องอ่านหนังสือภาษาไทยและห้องอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	63	
6	จำนวนผู้ใช้ที่ค้นพบหนังสือที่ต้องการ จำแนกตามจำนวน เล่มที่ต้องการค้น	64	
7	จำนวนผู้ใช้ที่ค้นพบหนังสือที่ต้องการ จำแนกตามจำนวน เล่มของหนังสือที่ต้องการค้น และตามจำนวน เล่มที่ผู้ใช้ค้นพบ.....	66	
8	ร้อยละของความสำเร็จและความล้มเหลวในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ	68	
9	จำนวนหนังสือที่ผู้ใช้ค้นพบและค้นไม่พบ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	70	
10	จำนวนหนังสือที่ผู้ใช้ค้นพบและค้นไม่พบ จำแนกตามภาษา.....	72	
11	อัตราความสำเร็จของผู้ใช้ในการค้นพบหนังสือที่ต้องการ จำแนกตามจำนวนร้อยละของความสำเร็จ และของชั้นปีที่ศึกษา.....	74	
12	สภาพที่ค้นพบหนังสือแต่ละเล่ม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	75	
13	รัตถุประสิทธิ์ในการใช้หนังสือแต่ละเล่มที่ค้นพบ.....	77	
14	รัตถุประสิทธิ์ในการใช้หนังสือแต่ละเล่มที่ค้นพบ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	78	
15	ความต้องการใช้หนังสือแต่ละเล่มที่ค้นพบ ภายในหรือภายนอกห้องสมุด จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	80	
16	จำนวนหนังสือที่ผู้ใช้ค้นไม่พบ จำแนกตามวิธีการค้นและไม่ค้นจากบัตรรายการและชั้นปีที่ศึกษา.....	82	
17	การติดตามหนังสือที่ผู้ใช้ค้นหาไม่พบ และค้นไม่พบบัตรรายการ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา.....	83	
18	ผลการติดตามสาเหตุของ การค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่พบ.....	86	

ตารางที่ 19 จำนวนหนังสือที่ผู้ใช้ค้นไม่พบ จำแนกตามสาเหตุและชั้นปีที่ศึกษา.....	88
20 ความคิดเห็นของผู้ใช้เกี่ยวกับอุปสรรคที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ.....	89
21 ความคิดเห็นของผู้ใช้ด้วยอุปสรรคอื่น ๆ ที่มีต่อความสำเร็จในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ.....	91
22 อันดับในการแก้ปัญหาของผู้ใช้ เพื่อค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่พบ.....	93
23 การแก้ปัญหาของผู้ใช้ในกรณีที่ค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่พบ จำแนกตามชั้นปีของผู้ตอบ.....	95
24 จำนวนหนังสือที่เลือกใช้แทนหนังสือ เล่มที่ค้นไม่พบ จำแนกตามชั้นปีของผู้ตอบ.....	97
25 วิธีค้นหาหนังสือที่ผู้ใช้นิยมใช้มากที่สุด จำแนกตามชั้นปีของผู้ตอบ.....	99
26 ลำดับที่วิธีค้นหาหนังสือของผู้ใช้ จำแนกตามวิธีค้น.....	101
27 บัตรรายการที่ผู้ใช้นิยมใช้จำแนกตามชั้นปีของผู้ตอบ.....	102
28 สาเหตุที่ผู้ใช้ไม่นิยมใช้บัตรรายการ.....	104
29 กลุ่มผู้ใช้ที่รู้วิธีการใช้บัตรรายการ จำแนกตามร้อยละของความสำเร็จในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ.....	107
30 กลุ่มผู้ใช้ที่รู้วิธีค้นหาหนังสือในห้องสมุด จำแนกตามร้อยละของความสำเร็จในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ.....	109
31 จำนวนผู้ที่ขอและไม่ขอความช่วยเหลือจากบรรณาธิการในการค้นหาหนังสือที่ต้องการ.....	111
32 ความพอใจและผลที่ได้รับของผู้ใช้ที่ขอความช่วยเหลือจากบรรณาธิการ.....	112
33 สาเหตุที่ผู้ใช้ไม่ขอความช่วยเหลือจากบรรณาธิการ.....	114
34 ความคิดเห็นของผู้ใช้ต่อระเบียบการยืมของห้องสมุด จำแนกตามชั้นปี..	115